

Welkom!

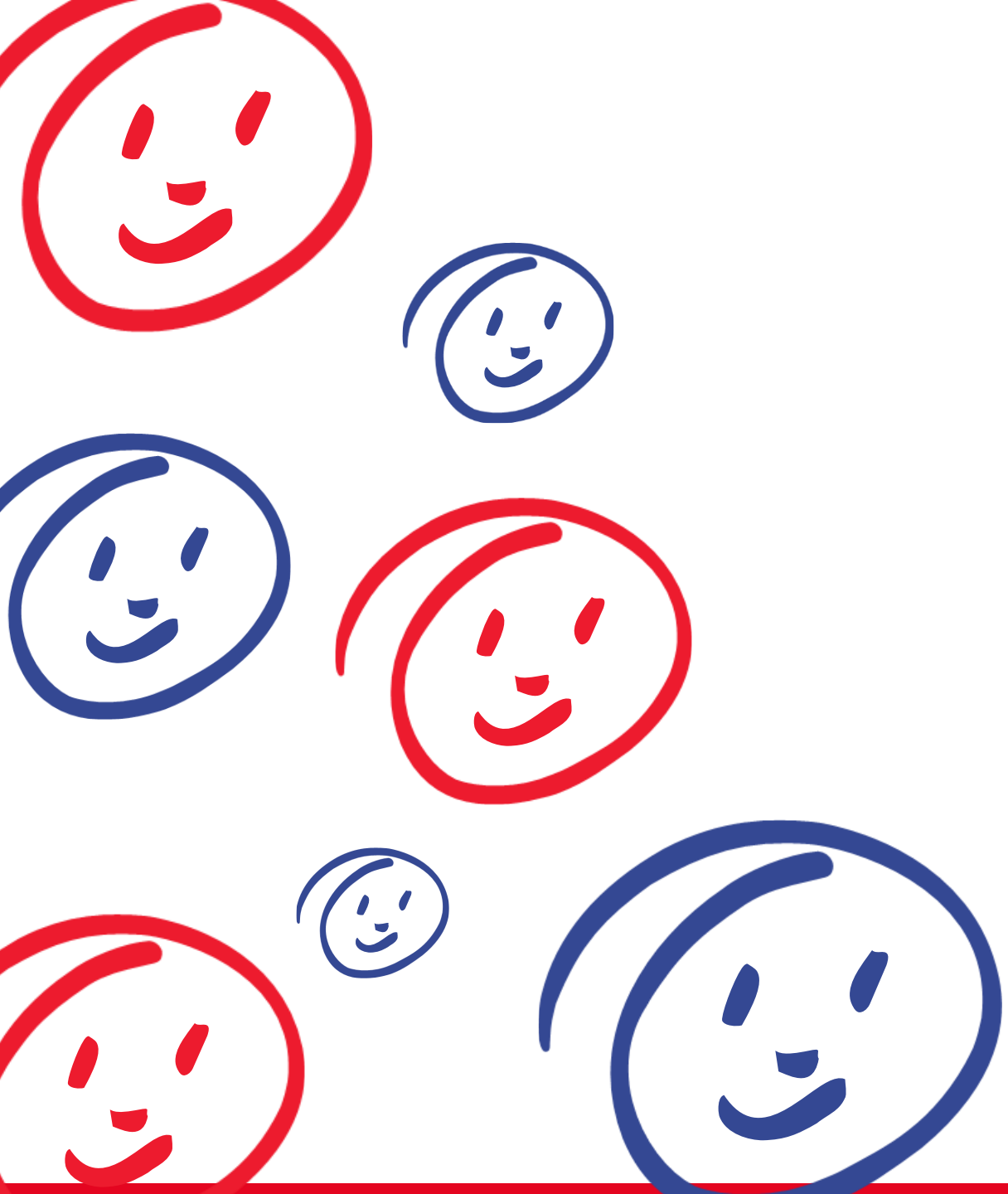
We starten om 15:30 uur

Dit webinar wordt opgenomen.

De opname komt samen met de presentatie op onze website te staan.

Basiswebinar: nieuwkomerskleuters

**Basiswebinar:
nieuwkomerskleuters**

Basiswebinar: nieuwkomerskleuters

Mededelingen

Vragen in de chat

Team LOWAN

Marieke Postma
voorzitter

Boudien Bakker
projectmanager

Karin van Dijk
projectleider/beleidsadviseur

Karlijn de Jonge
projectleider/
beleidsadviseur

Marlien de Koning
beleidsadviseur

Ank Stekelenburg
beleidsadviseur

Lieke Verboeket
beleidsadviseur

Kennismaken

Vandaag

- Verwachtingen
- Echt de basis: overlap
- Casus
 - Een veilige start
 - Doelgericht werken
 - Aanpak en ondersteuning in de klas

Basiskennis

Nieuwkomers

Vluchtelingen in de IND procedure

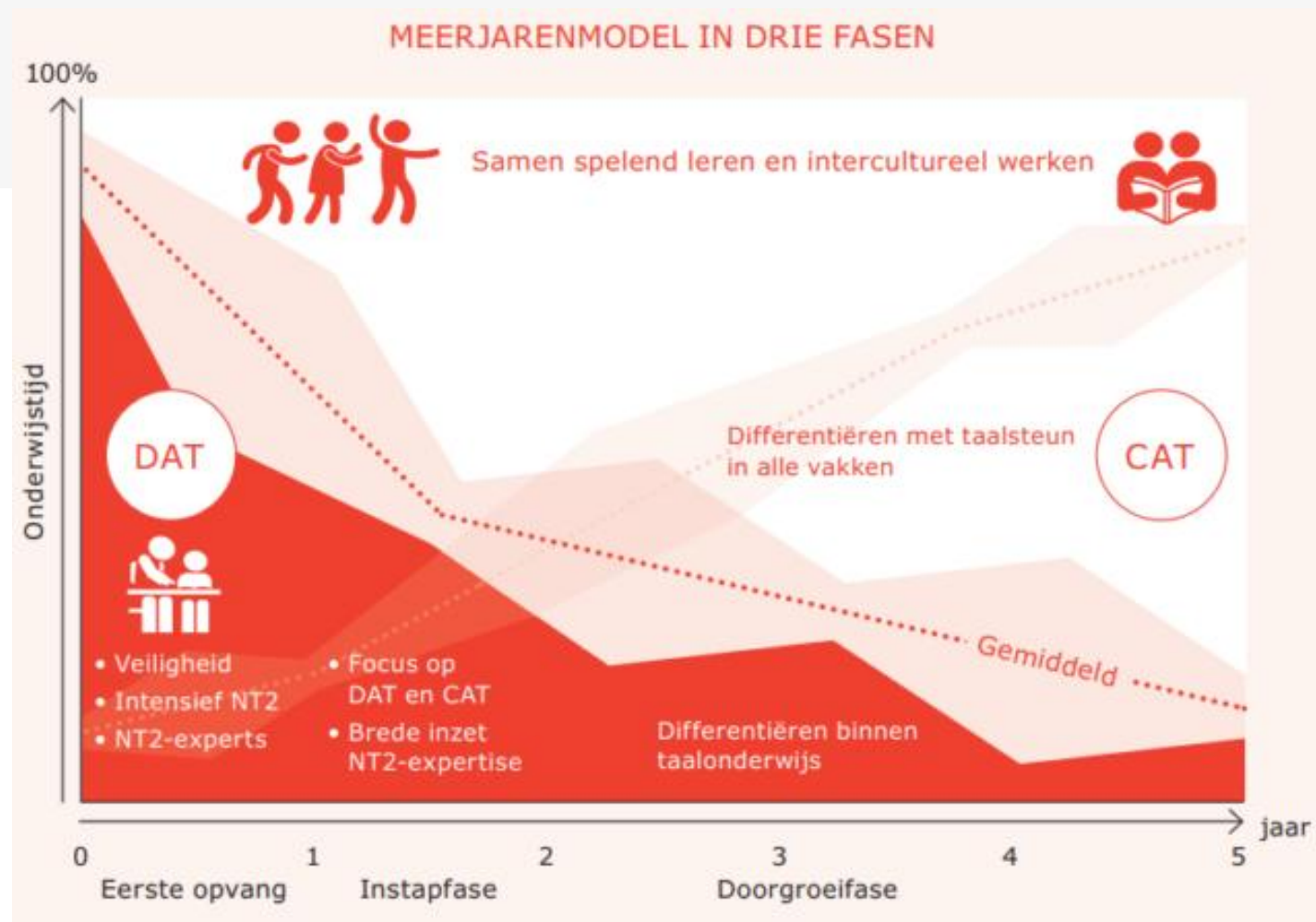
Statushouders

Oekraïens ontheemden

Arbeids- en kennismigranten

Kinderen die illegaal in Nederland zijn

Visie

Nieuwkomerskleuters: welke plek?

Nieuwkomerslocatie

- AZC locatie
- Grote school in stad

Reguliere onderwijs

- Instroom in groep 1
- Instroom in groep 2

Onderzoek van Frederike Groothoff (2020)

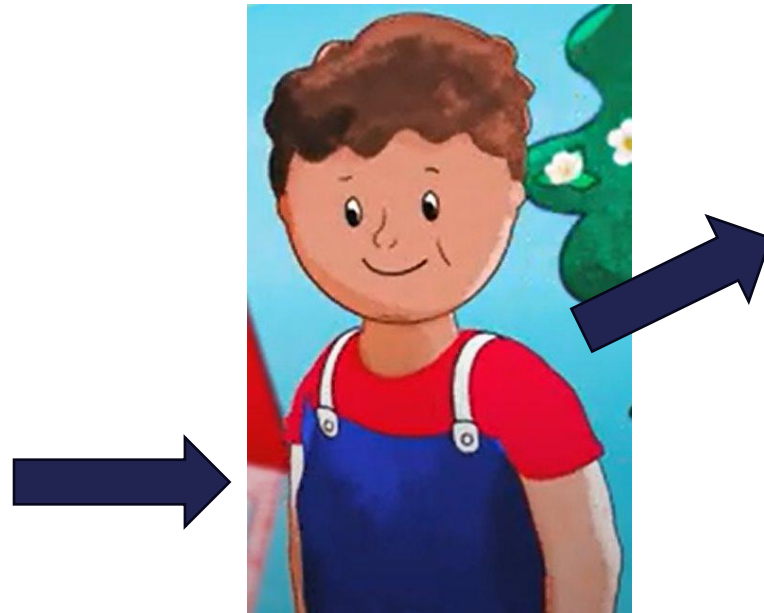
[Tweedetaalverwerving van nieuwkomers in de kleuterleeftijd](#)

Ontwikkeling van de (nieuwkomers)kleuter

Factoren die (tweede) taalontwikkeling beïnvloeden

Omgevingsfactoren
Taal-/kennisaanbod

Persoonlijke factoren
Persoon/aanleg

Verschillende taalleerders

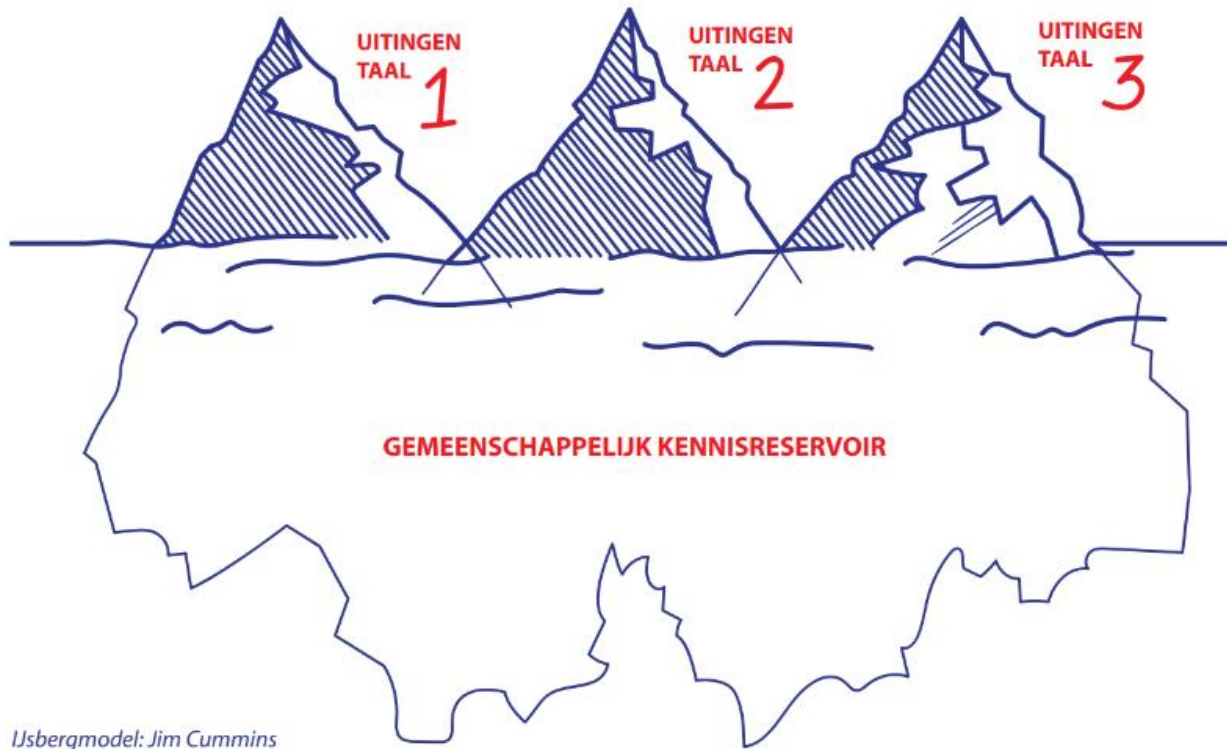
- Simultane taalverwerving
- Successieve taalverwerving --> **nieuwkomerskleuters**

Ontwikkeling van (tweede)taal

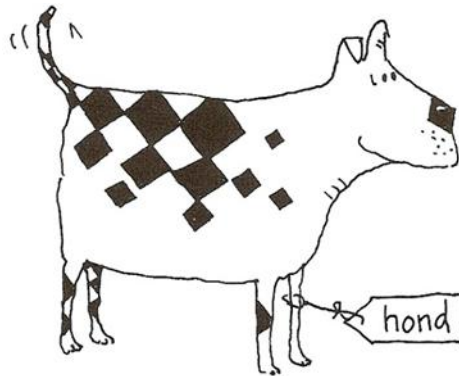

Kennis is kennis

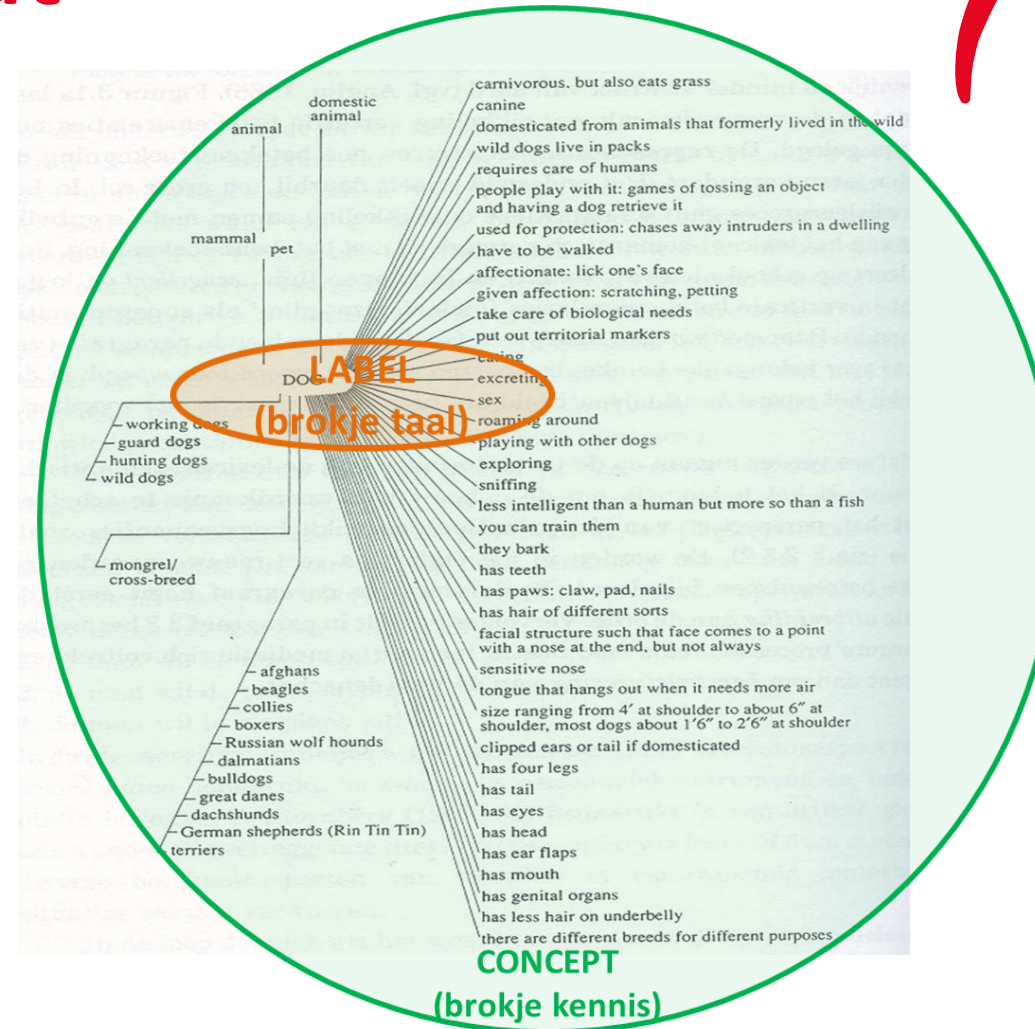
Woordenschat

Labels en concepten

Een woord = een **LABEL**

met daarachter een
CONCEPT

Waar denk je aan bij
het woord 'hond'?
Zet het op het
whiteboard.

1 min.

Kennis

Passieve kennis

Actieve kennis

Toepassen

Een nieuwe taal

Het gaat *een beetje* vanzelf!

Impliciet

Een belangrijke rol voor het onderwijs!

Expliciet

Aanpak en uitgangspunten

Uitgangspunt kleuteraanbod

Hoe leren kleuters?

- Spel
- Zone van de naaste ontwikkeling
- Impliciet en expliciet leren
- Interactie

Rol van de leerkracht

- Rijke speel-en leeromgeving
- Verkennen, verbinden en verrijken
- Gestuurd aanbod
- Verwoorden, spreekkansen: toegang tot taal

Ontwikkellijnen kleuters

Accenten in het kerndoeldekkend aanbod

- Ontwikkellijnen
- Ontwikkelgebieden
- Cyclisch werken

LOWAN-ontwikkelijnen voor kleuters

Ontwikkellijn

Ontwikkelgebied

KLEUTERS | MONDELINGE TAAIvaardigheid 4/6 jaar

ONTWIKKELLIJN
Mondelinge taalvaardigheid

Mondelinge taal, ook wel mondelinge taalvaardigheid, is te vinden in luisteren, spreken, en gesprekken voeren. (Bron: Suo)

Woordenschat is onlosmakelijk verbonden aan elk domein. Hier wordt woordenschatontwikkeling onder mondelinge taal toegevoegd. De woordenschat is de voorraad woorden die je kent (de kennis) begrijpt of gebruikt. Deze kennis is opgeslagen in het brein.

Zonder kennis van woorden is het niet mogelijk te luisteren, te spreken of gesprekken te voeren. Kinderen spreken woordenschat ook een grote rol bij schriftelijke taal (lezen en schrijven). Zonder woordenschat is het bijvoorbeeld onmogelijk om een legich verhaal te schrijven. Woordenschatontwikkeling is uitbreiding van kennis en is geïntegreerd tijdens alle onderwijsactiviteiten en (specieel)momenten.

Beginsituatie bepalen @
Go bij de kleuter na ...

- Is de kleuter bekend met luistersituaties in de moedertaal (zoals voorlezen, instructie)?
- Maakt de kleuter verhaal of non-verbaal contact met andere leerlingen?
- Is de kleuter gewend om met een leerkracht of volwassene te spreken?

Hoe gebruik ik de ontwikkellijn Mondelinge taalvaardigheid?

Bekijk de (schooltaal)woordenlijst voor nieuwkomerskleuters

De kleuter ...

Verhaal vertellen

- ... reageert non-verbaal
- ... reageert in eigen taal
- ... reageert in het Nederlands
- ... kan om hulp vragen d.m.v. het aangeven van een pictogram of het pakken van een voorwerp
- ... durft te spreken in de thuistaal en/of het Nederlands
- ... durft woorden na te zeggen
- ... reageert op eigen naam
- ... reageert non-verbaal op medeleerlingen

Verhaal horen

- ... kan om hulp vragen d.m.v. thuistaal en/of de Nederlandse taal
- ... kan aandacht richten bij het luisteren naar de ander
- ... luistert precies met visuele ondersteuning om instructie of tekst of verhaal te begrijpen in een klein groepje
- ... maakt contact met medeleerlingen in de thuistaal en/of het Nederlands
- ... reageert verbaal / non-verbaal op een vraag van een ander
- ... kan reageren op interactieve manier van voorlezen
- ... kan de opbouw van een verhaal begrijpen (epischekaarten)

KLEUTERS | SOCIAAL EMOTIELE ONTWIKKELING 4/6 jaar

ONTWIKKELINGSGBIED
Sociaal Emotionele Ontwikkeling

Het ontwikkelingsproces waarmee kinderen fundamentele levensvaardigheden verwerven. Het gaat daarbij om het herkennen van emoties en gevoelens bij zichzelf en bij de anderen, het omgaan met emoties (onthouding), het besef van de ander, het omgaan met de ander (relaties kunnen hanteren) en het maken van eigen en gezamenlijke keuzes.

Beginsituatie bepalen
Go bij de kleuter na ...

- Kan de kleuter gevoelens en emoties onder woorden brengen in de thuistaal?
- Hoe ziet de ander het kind?
- Welke competenties zijn in de eerste weken waarneembaar?
- Is er sprake van trauma?

Waarom ontwikkelingsgebieden? Lees onze visie

Bekijk de (schooltaal)woordenlijst voor nieuwkomerskleuters

Nieuwkomers spreken

- + De kleuter kent de Nederlandse taal nog niet om gevoelens en emoties onder woorden te brengen.
- + De kleuter kent soms nog niet de gedragsverwachtingen die horen bij de Nederlandse scholingsituatie.
- + De kleuter kan nog niet bekend zijn met de Nederlandse omgangsvormen (deze zijn cultureel afhankelijk).

Wat kan ik doen

- + Zorg voor een veilig klimaat.
- + Geef ruimte aan de thuistaal.
- + Bied visuele ondersteuning gevoelens en emoties.
- + Bied visuele ondersteuning gedragsverwachtingen.
- + Zorg voor oefenen met sociale vaardigheden door spel.
- + Geef ondersteuning door te zeggen wat je doet, door te zeggen wat je ziet, door het handelen te modelen. (Dit alles doet een leerkracht automatisch en is extra belangrijk voor nieuwkomerskleuters).

Tuistal spreken

De leeromgeving wordt zo gevormd dat er gelegenheid en ruimte is om sociale vaardigheden te oefenen.

Uitgangspunten voor ondersteuning

- Laat de leerling aansluiten, voorkom versnippering!
- Themagericht
- Versterken van het aanbod
- Sluit aan bij ondersteuningsmogelijkheden binnen de school

Taalsteun

Interactieve

- Elk moment is een taalleermoment!
- Taalruimte: tijd en spreekkansen
- Taalfeedback: herformuleren en uitdagen
- Ondertitelen: self-talk
- Modellen: parallel-talk
- Herhalen en kernzinnen

Geplande taalsteun

- Versterken van het aanbod
- Visualiseren en concretiseren
- Pre- en re-teaching
- Thuis taal
- Samenwerkingsvormen

*

Casus

Younes: 5 jaar uit Syrië

- Vluchteling met status.
- Woont met ouders en zus (7 jaar) in de buurt van de school.
- Ouders en Younes spreken Arabisch-Syrisch.
- Ouders kunnen lezen. Er wordt thuis niet voorgelezen, maar wel verhalen verteld.
- Younes is nog niet eerder naar school geweest en afwachtend in nieuwe situaties.
- De (taal)ontwikkeling verliep vergelijkbaar met andere kinderen.

Ouders en veilige start

Een goed beeld van de nieuwkomer

- De warme overdracht vorige (taal)school/ opvang
- Ontbrekende informatie inwinnen
 - Het gesprek met de ouders
 - Observaties van de leerling

Onderwijsbehoeften nieuwkomersleerling 1-8

Omgevingsfactoren
Taal-/kennisaanbod

Persoonlijke factoren
Persoon/aanleg

De ouders van Younes

- Intake: thuistaalomgeving en trauma
- Realiseren: bij de hand nemen en maatje
- Betrekken: meertaligheid: voorbereiding op thema
- Eigen taal spreken thuis!

Traumasesitief onderwijs leonycoppens

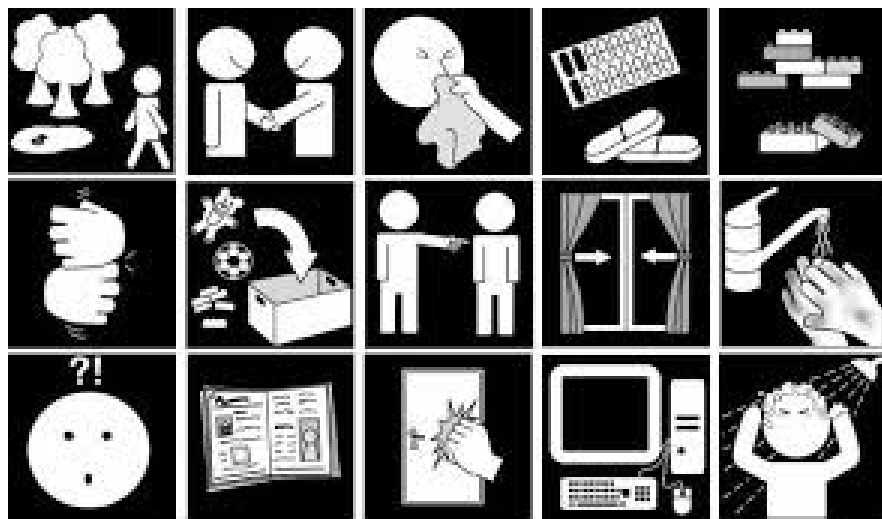
Een veilige start voor Younes

- Schoolgewenning
- Veiligheid en structuur
- Taalsteun
- Thuis taal en cultuur

Younes: voorspelbaarheid en toegang tot taal

Werken aan routines

Sclera picto's

Younes: taal leren door interactie

Interactieve taalsteun: wat doe je?

- Ieder moment is een taalleermoment!
- Kansen in spel
- Bewustzijn eigen taalgebruik: rustig, correct, geen ruis

Doelen stellen en versterken van het aanbod

Younes en voorwaardelijk doelen

Woordenschat

De kleuter ...

Voorwaardelijke
doelen

- ... kan communiceren: verbaal of non-verbaal (in thuistaal) 🎧 🎤 🎤
- ... kan (kort) luisteren in concrete situaties 🎧 🎤
- ... staat open om spelenderwijs nieuwe woorden te leren 🎧 🎤
- ... is nieuwsgierig om de wereld om zich heen te ontdekken (exploreren/experimenteren)

→ **Beginsituatie bepalen**
Ga bij de kleuter na ...

- Beschikt de kleuter over een ruime woordenschat in de thuistaal?
- Kan de kleuter woorden labelen in de thuistaal?

Younes: doelen en aanbod

Welke doelen stel je?

... staat open om spelenderwijs nieuwe woorden te leren

Welk aanbod hoort daarbij?

Voorbeeld spelen in de zandbak

Woorden die aanbod komen

Graven, duwen, opscheppen

Het zand

De emmer

De zeef

De graafmachine

De weg

De auto

Het hek, de vangrail

De berg

Zacht en hard

Nat en droog

Koud en warm

Blauw, geel, rood, groen

Younes: Versterken van aanbod

Geplande taalsteun: talige activiteit

- Samen kleien

Schrijf in de
chat: Welke
begrippen
leert de
kleuter?

Younes: Versterken van aanbod

Geplande taalsteun: Voorlezen

- Uitspelen met verteltafel
- Herhaald voorlezen- thuistaal
- Differentiëren in de vraagstelling

Vraagstelling

Waar is de rups?

Passieve kennis

Wat is dat?

Actieve kennis

Kun je vertellen
hoe een rups een
vlinder wordt?

Toepassen

Younes: Versterken van aanbod

Geplande taalsteun: Meertaligheid

- Talensensibilisering: taal en cultuur
- Leesplezier vergroten: collectielijsten
- Technische middelen

Meertalige collectie nieuwkomersonderwijs

Zorgen?

- Ontwikkelingsniveau - Taalniveau
- Sluit aan bij de onderwijsbehoeften van de kleuter
- Geef kleuter de tijd:
 - Ontwikkeling in sprongen
 - Kijk wat wel lukt!
 - Tip maak concreet/visueel/ kort tijd in.
- Monitor de ontwikkeling
- Bespreek je zorgen

Meer weten?

5 LOWAN-Kleuterartikelen en de website pagina

Vakkennis

Categorie

Media

2025

Nieuwkomerskleuter in jouw groep? Deel 3: Hoe leren (nieuwkomers)kleuters?

Hoe leren kleuters die nog maar kort in Nederland zijn? En hoe zorg je dat...

Meer lezen

2025

Nieuwkomerskleuter in jouw groep? Deel 2: betrek ouders bij de school

Betrek ouders van nieuwkomerskleuters bij school en spelend leren. Informeer, stimuleer thuistaal en bied kansen...

Meer lezen

2025

Nieuwkomerskleuter in jouw groep? Deel 1: een veilige start

Een veilige start voor nieuwkomerskleuters vraagt om relatie, voorspelbaarheid en interactie. Door samen spelen, routines...

Meer lezen

Primair onderwijs

Categorieën

Geld en regelgeving

Kwaliteitszorg

Leerlijnen

Vakgebieden

Organisatie

Professionalisering

Netwerk

Lesmateriaal

Vakkennis

Organisatie

Nieuwkomers in regulier

Regionale samenwerking

Nieuwe locatie

Taalsteun

Meertaligheid inzetten

Ouderbetrokkenheid

Brugfunctionaris

Kleuters

Peuters

Kleuters

Algemeen

Veilige start

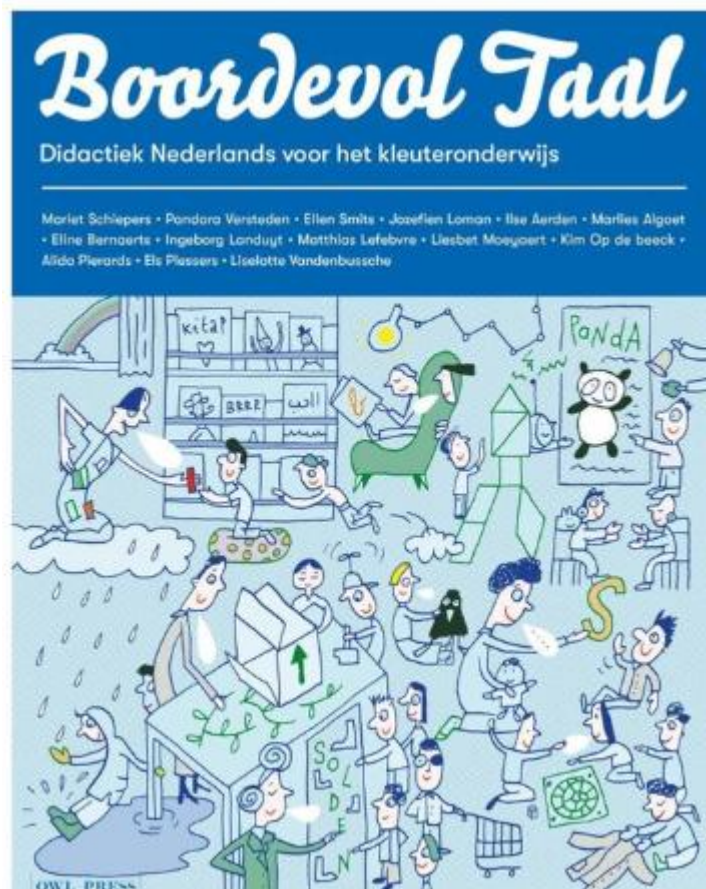
Ouders

Ontwikkeling van de kleuter

Doelen stellen

Webinars

Meer weten?

2025

Webinar 'Taalkrchtig op weg met nieuwkomers in een reguliere klas'

Opname van het webinar 'Taalkrchtig op weg met nieuwkomers in een reguliere klas' van 28...

Meer lezen

Volgende basiswebinar

LOWAN-PO • Webinar

LOWAN-basiswebinar: LOWAN-ontwikkellijnen kleuters

LOWAN-PO biedt maandelijks meerdere gratis webinars aan. Zo bieden we een basisaanbod: dit gaat over de belangrijkste facetten van het onderwijs aan nieuwkomers en wordt gegeven door adviseurs van LOWAN-PO.

Datum:

9 december 2025 • 15:30 - 16:30 uur • Online

[LOWAN-basiswebinar: LOWAN-ontwikkellijnen kleuters | LOWAN-PO](#)

Evaluatie

Informatie en contact

Scholen PO & VO
voor
nieuwkomers

Financiële
regelingen en
wetgeving

Lesmateriaal,
leerlijnen en
toetsing

Kwaliteitszorg,
inspectie,
nascholing

LOWAN-
netwerken en
studiedagen

ALLES OP ÉÉN PLEK: WWW.LOWAN.NL